POMAGAJTE OHRANITI LEŠČURJA - KAJ STORITI? "Do skoraj popolnega izumrtja je prišlo tudi v Sloveniji" (FOTO)

Piran

T.K. - Uredništvo/STA - Foto: Facebook Sea Oasis Piran/Akvarij Piran - 01.09.2025 ob 09:45

Veliki leščur, največja školjka v slovenskem morju, že več let množično izumira. Stanje je zelo zaskrbljujoče, trenutno je v naravi potrjenih manj kot pet živih osebkov tega za ekosistem pomembnega mehkužca. Kot dodajajo strokovnjaki, bo obnova populacije težka in negotova, z obveščanjem o živih leščurjih pa jim lahko pri tem pomaga tudi javnost.

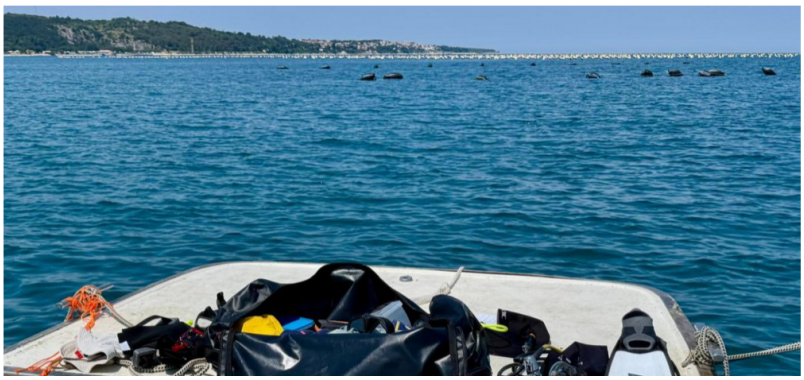
Foto: Akvarij Piran

Napad parazita, uničene tudi populacije drugod v Sredozemlju

Velikega leščurja (lat. Pinna nobilis) so skozi stoletja **prekomerno izkoriščali** zaradi kulinarične, okrasne in obrtne vrednosti. Ker se vrsta razmnožuje počasi in pozno doseže spolno zrelost, se sama ni mogla dovolj hitro obnoviti, zato so jo v začetku prejšnjega stoletja strogo pravno **zaščitili**.

Kot so pojasnili v zavodu YouSea, ki si kot nevladna neprofitna organizacija prizadeva za ohranjanje biodiverzitete morja, morskih ekosistemov in spodbujanja trajnostnega upravljanja z morjem, si je **po uvedbi zaščite** vrsta opomogla, a se je leta 2019 po Sredozemlju razširil **parazit**, ki je povzročil njeno izumiranje.

*"**Epidemija** je bila tako obsežna, da je prizadela celotno sredozemsko populacijo te vrste. Zaradi okužbe je umrlo več kot 90 odstotkov populacije, s čimer je vrsta v ekosistemu funkcionalno **izumrla**. To pomeni, da v okolju ne more več opravljati funkcije, ki jo je imela prej,"* so povzeli.

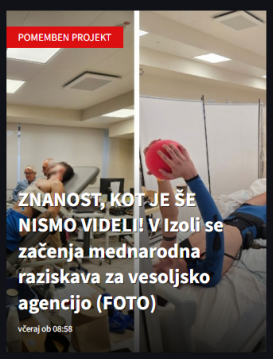

Foto: Facebook Sea Oasis Piran

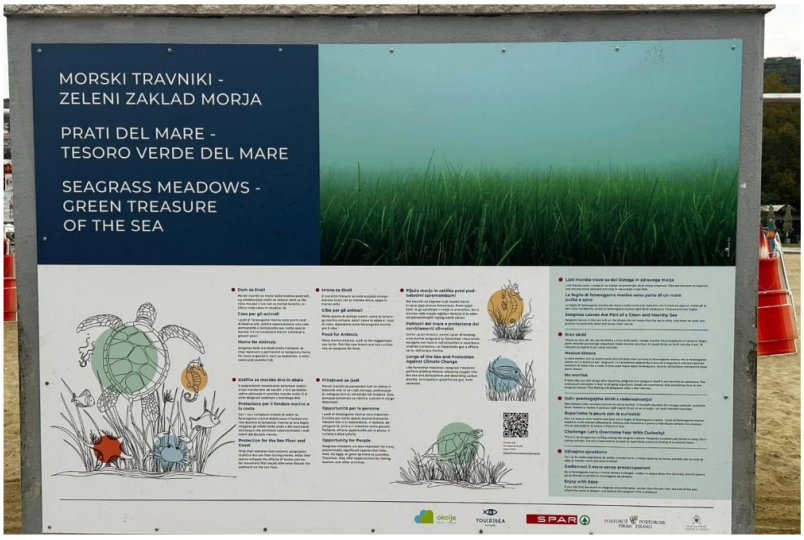
Kot so dodali v zavodu YouSea, je iz mnogih delov Jadranskega morja, vključno z **obalo Istre** in Dalmacije, veliki leščur danes skoraj povsem izginil. Do **skoraj popolnega izumrtja** te vrste je prišlo tudi v **Sloveniji**, kjer so bili leščurji prej sicer zelo pogosti.

*"Stanje se zaenkrat od pogina ni izboljšalo. Lupine, ki jih vidimo v morju so **lupine mrtvih leščurjev**. Tudi tiste, ki še vedno stojijo zasidrane v tla,"* so zapisali.

*"Tako kot drugje po Sredozemskem morju je stanje z velikim leščurjem **zelo zaskrbljujoče** tudi pri nas,"* so ocenili tudi v Akvariju Piran.

Propadanje vrste bi lahko povzročil tudi nedavno odkriti virus

Po dosedanjih ugotovitvah sicer množične pogine leščurjev povzroča več različnih **patogenov** - med njimi enocelični **parazit, virus** ter oportunistične **bakterije**, sta pojasnili **Valentina Pitacco** in **Ana Fortič** z morske biološke postaje, ki deluje v okviru Nacionalnega inštituta za biologijo (NIB).

Glavni povzročitelj je po njunih navedbah verjetno parazit Haplosporidum pinnae, ki **napade prebavni sistem** leščurja. Kot sta opozorili, pa so nedavno odkrili nov virus, ki naj bi bil prav tako povezan z množičnim poginom. Gre za virus, poimenovan Pinna nobilis Picornavirus.

*"Ta virus **prizadene imunski sistem** leščurja in ga verjetno naredi bolj ranljivega za druge parazite,"* sta pojasnili raziskovalki. Odkrili so ga v **Španiji**, a so ga že našli tudi v **Beneški laguni**. V slovenskih vodah pa njegove prisotnosti doslej ni bilo mogoče potrditi.

Lani na zbiralnikih ličink najmanj živih leščurjev doslej

Od leta 2022 na začetku poletja raziskovalci namestijo zbiralnike ličink leščurjev. Poletje je čas, ko se leščurji **razmnožujejo**, in na ta način spremljajo prisotnost ličink v slovenskih vodah. Opazili so velike razlike v številu najdenih mladih osebkov v posameznih letih.

Foto: Akvarij Piran

*"Lani smo na **zbiralnikih ličink** opazili najmanj živih leščurjev doslej. Zakaj je bilo tako, še ne vemo - možno je, da so vzrok omenjeni patogeni, ki prizadenejo te školjke, lahko pa da je ta številka nižja tudi zaradi naravnega **nihanja v razmnoževanju**, kar je pri nevretenčarjih pogosto,"* so povedali. Kako uspešna bo letošnja sezona, bo jasno šele pozimi, ko bodo zbiralnike dvignili iz morja.

Raziskovalci leščurje spremljajo tudi v posebnih **zaščitnih kletkah** v morju. Ko ogroženi mehkužci dosežejo takšno velikost, da so manj ranljivi za pritiske plenilcev, jih od tam **presadijo** na izbrana mesta. *"Za ponovno naselitev vrste je najpomembneje tudi zaščititi njen habitat, to so predvsem **morski travniki**,"* so poudarili.

Opazovanje dogajanja pod površjem morja raziskovalcem, pa tudi splošni javnost, omogočata **podvodni kameri**. Ena je usmerjena v leščurja, ki so ga leta 2023 našli na zbiralniku ličink in ga nato presadili na dno pri morski biološki postaji.

Leščurja obdaja **zaščitna kletka**, ki jo je med nedavnim neurjem izpulilo iz morskega dna. Zahvaljujoč kameri so to hitro hitro opazili in kletko popravili.

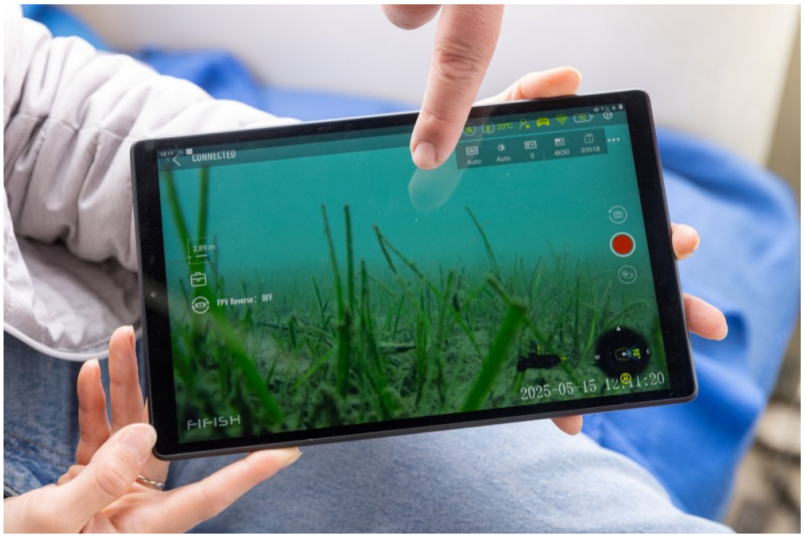

Foto: Facebook Sea Oasis Piran

Trud za obnovitev vrste, izid negotov

V prizadevanjih za obnovitev vrste so marca iz laboratorija NIB v **piranski akvarij** prenesli pet mladih leščurjev, da bi jim v pogojih akvarija zagotavljali primerno kakovost morske vode in hrano ter spremljali njihovo rast. Eden je bil **poškodovan** in lupine ni uspel obnoviti, preostali štirje leščurji pa so trenutno v dobrem stanju in počasi rastejo, so povedali v akvariju.

Pri ohranjanju teh velikih školjk lahko **pomaga tudi javnost**. Na morski biološki postaji pozivajo ljudi, naj jim sporočijo vsako najdbo živega leščurja.

Za **preverjanje**, če je žival še živa, je dovolj vrh lupine nežno oplaziti z roko. *"Ob dražljaju se lupina zdrave školjke v nekaj sekundah zapre, pri prizadetih školjkah pa je ta **reakcija počasnejša**,"* so opisali odziv školjk. Najditelji naj zapišejo lokacijo, globino, datum, velikost lupine in če je mogoče, priložijo **fotografijo primerka**.

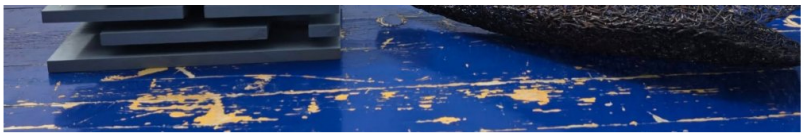
Foto: Facebook Sea Oasis Piran

*"V preteklosti je to vrsto že **ogrožalo izumrtje**, vendar se je po uvedbi zaščitnih ukrepov populacija zelo dobro obnovila, zato tudi v tem primeru ni mogoče izključiti obnovitve,"* so optimistični raziskovalci NIB. Kot poudarjajo, sicer glede na trenutno stanje prihodnjega **razvoja populacije** velikega leščurja v Sloveniji ni mogoče napovedati.

Izjemna vloga leščurja v slovenskem morju

Veliki leščur je izjemno pomemben zaradi svoje lupine in zaradi sposobnosti **učinkovite filtracije**, s katero po navedbah zavoda YouSea prispeva k **čistosti in prosojnosti morja**. *"Rezultati nekaterih raziskav iz Španije kažejo, da leščur v povprečju prefiltrira od dva **do 15 litrov morske vode na uro** na gram suhe mase, kar lahko pri odraslem osebku pomeni tudi več kot 100 litrov na uro,"* so ilustrirali raziskovalci NIB.

Na morski biološki postaji med drugim preučujejo **vpliv praznih lupin**, ki ostanejo na morskem dnu, na lokalno favno. *"Preliminarni rezultati kažejo, da imajo tudi prazne lupine pomembno vlogo v ekosistemu kot **gradniki habitatov**,"* so razložili. Zaradi te vloge lupin je pomembno, da **ostanejo tam, kjer so**, čeprav je školjka umrla. Predlagajo tudi, da se na območjih, kjer so lupine pogoste, **omeji sidranje** in s tem upočasni naravni proces njihovega razkroja.

V zavodu YouSea opozarjajo, da trdna lupina leščurjev, posebno starejših primerkov, ponuja veliko površino za **naselitev drugih morskih organizmov**, kot so alge, črvi cevkarji, mahovnjaki, plaščarji, druge vrste školjk ter manjših rakov in rib.

Veliki leščur živi pritrjen v peščeno dno, njegova lupina pa je drugačen habitat od okolišnjega. S tem omogoča življenje tudi organizmom, ki jim peščena podlaga ne ustreza, kar **povečuje biotsko pestrost** oziroma biodiverziteto, so še izpostavili.

Preberi več iz teme: istra | lupina | morje | organizem | pomoč | veliki lescur

Deli novico:

KOMENTIRAJ

Za komentiranje je potrebna Prijava oz. Registracija

WestSide | 01.09.2025 ob 10:15 6

Ena najbolj učikovita varjanta je. Ne dovolit več ljubljančanom in raznim ciganom prit na morje. Ker to je hujše kot ce bi spustil govedo na travnik

REGIONAL PRIPOROČA

KROŽIŠČE ALI BAZEN? Poplavljeno ob vsakem večjem nalivu, storili bodo to

PO NOČNEM DIVJANJU SKUTERISTA SREDI KOPRA: Javnost razdeljena - so bili "miličniki" bolj učinkoviti od policistov?

KAKO '(NE)PRIJAZNA' SO PARKIRIŠČA V IZOLI? Denar vrača samo en parkomat!

NOVA PASJA PRAVILA: Strožje kazni, kako pa je v praksi?

ZADNJE Z OBALE

SPREMEMBA PRAVIL?

"NE GRE ZA MLADOLETNIKE": Evroposlanka Cisintova šokirala s predlogom za testiranje starosti ilegalnih migrantov

PREVIDNO!

SLOVENSKO ISTRO DOSEGLA NEVIHTNA LINIJA: Možni so močnejši nalivi in sunki vetra

NEVŠEČNOSTI

REKORDEN NALIV V TRSTU: Pokrovi jaškov leteli v zrak, ulice pod vodo (VIDEO)

POKLON! HVALA!

JUNAŠKI PIRANSKI GASILCI: Reševanje svoje hiše dal 'na pavzo' in pomagal ujeti ženski (VIDEO)

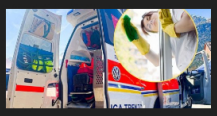

VEČ KRONIKE

KAOTIČNE RAZMERE V TRSTU: Ponekod ostali brez elektrike, zemeljski plaz porušil zid, pod vodo tudi Milje (FOTO, VIDEO)

A.S. - danes ob 07:34

RUTINA SE SPREMENILA V NOČNO MORO: Med čiščenjem okna padla na pločnik

M.U. - včeraj ob 15:21

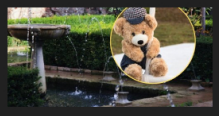
KAOS NA ULICAH: Več ljudi ranjenih v napadu z nožem (VIDEO)

M.U. - včeraj ob 17:47

ODNESLA JO JE DEROČA VODA V DOLINI DRAGONJE: Voznica ostala ujeta v vozilu (FOTO, VIDEO)

T.K. - včeraj ob 13:56

GROZLJIVA TRAGEDIJA V VRTCU: Dvajsetmesečni deček se je utopil med igro

M.U. - včeraj ob 17:03

OBLJUBLJALA POSEL BREZ RIZIKA: Koprski kriminalisti razkrinkali Slovenko, ki si je prilastila 100 tisoč evrov

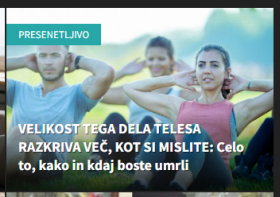
N.J. - včeraj ob 13:53

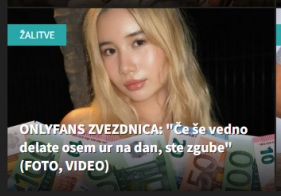
VEČ TRENDOV

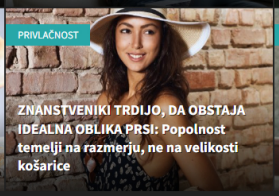

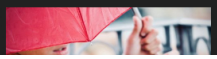

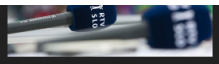
NOVO IZ SLOVENIJE

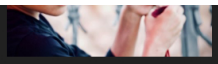
'TRAJNOSTNA' RTV: Ta mesec pride še drugi paket položnic

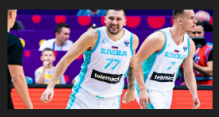
IZDANO NOVO OPOZORILO: Za Primorsko razglašen oranžni alarm!

N.J. - včeraj ob 12:11

A.S. - 1.9.2025 ob 16:17

SLOVENCI PO POMEMBNO ZMAGO: "Reprezentanca Islandije je malce drugačna od ostalih"

A.S. - včeraj ob 07:23

NA SPLETU GROŽNJA ENI OD ŠOL: Po oceni policije varnost ni bila ogrožena

A.P. - 1.9.2025 ob 15:14

AMERIŠKI TRENER O DONČIĆU: "Takšnega, kot je v reprezentanci, ga želimo videti tudi v Lakers"

A.S. - 1.9.2025 ob 19:24

VELIKO ŠKODE TUDI NA GRADBIŠČIH DRUGEGA TIRA: Najhuje je v dolini Glinščice, kjer so dela obstala (FOTO)

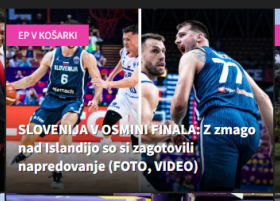
U.G. - 1.9.2025 ob 12:06

NOVO IZ SVETA

REDKO SREČANJE

"NEZAUSTAVLJIVI SMO": Xi, Putin in Kim na paradi v Pekingu, kjer je Kitajska razkazala nova orožja (FOTO, VIDEO)

EP V KOŠARKI

SLOVENIJA V OSMINI FINALA: Z zmago nad Islandijo so si zagotovili napredovanje (FOTO, VIDEO)

MISTERIJ

SKRIVNOSTNA ČRNA VREČKA: Nenavadni incident v Beli hiši sproža val ugibanj (VIDEO)

VARNOSTNI MEHANIZMI

CHATGPT POD STARŠEVSKIM NADZOROM: Novi sistem bo varoval najstnike

PROSIL ZA POMOČ

LAŽNI ASTRONAVT OGOLJUFAL STARKO: Zaljubljena mu je nakazala več tisoč evrov

OSTRE KRITIKE

PROIZVAJALEC MILKE OBTOŽEN ZAVAJANJA: Čokolada je razglašena za "laž leta"

ZAVAJANJE JAVNOSTI?

SO SI ZGODBO O "RUSKIH MOTNJAH" IZMISLILI? Flightrader zanikal navedbe o težavah letala z Von der Leyen

KRADEL OTROKU

RAZKRITO: Takšno je razkošno življenje "najbolj osovraženega moškega na internetu" (FOTO)